

OB JUBILEJU

Andrej Hudoklin, Jamarski klub VPB Novo mesto

Letos je naše društvo staro trideset let. Ponosni in veseli smo ob tem jubileju društva, ki združuje in povezuje amaterske raziskovalce dolenjskega krasa. Malo je ljudi, ki so povsem predani tej zahtevni in nevarni dejavnosti, so pa zato ti toliko bolj srčni in delavni.

Naš jamarski klub je med najstarejšimi na Dolenjskem. Z zagnanim delom v prvih letih delovanja smo vzpodbudili tudi ustanovitev sosednjih dolenjskih klubov. To so bila pionirska leta osvajanja podzemlja, ki smo se ga lotili s preprosto in največkrat doma narejeno opremo. Dejavnost se takrat žal ni ustalila. Šele po daljšem obdobju mrtvila je proti koncu sedemdesetih let društvo ponovno zaživelo s prihodom nove generacije jamarjev. To so bila leta, ko se je začela uveljavljati vrвна tehnika in sodobna oprema, dobili pa smo tudi prvi klubski kombi. Ob uspešnem sodelovanju starejših članov, ki so skrbeli zlasti za finančno plat, je mlada ekipa postopno napredovala in se raziskovalno vse bolj uveljavljala v slovenskem jamarskem prostoru.

Vrhunec raziskovalnega dela je bil opazen v zadnjem obdobju, ko se z rezultati raziskovalnega dela redno uvrščamo med najbolj aktivne klube Jamarske zveze Slovenije. Sistematično smo raziskali predvsem zakrasela območja Kočevskega Roga, Podgorja in Radohe ter registrirali vrsto novih brezen in jam po Dolenjski. Še zlasti pomembni so naši prispevki pri raziskovanju podzemskih objektov v zaledju vodnih virov Težke vode, Sušice in Radešce, kjer smo se vključevali v raziskave Geološkega zavoda iz Ljubljane. Klubski kataster tako nezadržno raste, prav tako tudi obsežna fotodokumentacija.

Poleg raziskav domačega dolenjskega krasa smo se večkrat podali tudi na zahtevnejše preizkušnje. Za nami je nekaj uspešnih ponovitev globokih visokogorskih brezen doma in v tujini, še največ pa nam pomenijo rezultati raziskav z Grmeča v Bosni in Hercegovini, kjer smo poleg številnih novih jam in brezen raziskali najgloblji objekt republike - Jojkinovac, globok 460 metrov.

Pomemben mejnik v delu našega kluba je vsekakor formiranje jamarske reševalne skupine, v kateri deluje večina aktivnih članov. Reševalna skupina je kot specialna enota vključena v Občinska štaba civilne zaščite občin Novo mesto in Trebnje, s pomočjo katerih smo v zadnjem obdobju nabavili sodobno raziskovalno in reševalno opremo. Žal smo jo morali uporabiti pri reševanju ponesrečencev iz Črnelškega brezna na Kaninu.

Ob naših raziskovanjih vse prevečkrat naletimo na onesnažene kraške objekte. Ugotavljamo, da je onesnažen velik odstotek objektov, ki še zlasti v bližini naselij pogosto služijo kot vaške deponije. Stanje je na več lokacijah alarmantno in ima grozeče vplive na vire pitne vode. Kljub našim večkratnim opozorilom se stanje po za to predvidenih zakonskih postopkih nikamor ne premakne, tako da največkrat lahko le še dokumentiramo žalostne ostanke izginjajoče naravne dediščine. Pri reševanju naših jam se tako vključujemo v varstvena prizadevanja Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto.

V zadnjem obdobju je ena od naših značilnic tudi redno publicistično delo. Pred nekaj leti smo pričeli izdajati Biltene z letnimi pregledi raziskovalnega dela, ki so popestreni s krajšimi prispevki. S pričujočo številko Dolenjskega krasa pa so za nami že tri uspele publikacije, v katerih raziskovalci dolenjskega krasa predstavljajo svoje delo.

Težko je ohranjati življenje in delo kluba na zavidljivi raziskovalni ravni. Tudi pri nas so opazna kolebanja aktivnosti, vendar nekako zmoremo premagovati krizne trenutke, ko nam zmanjka poleta, časa, novih svežih sil, denarja in še česa. Poleg običajnih finančnih problemov, ki jih vedno nekako rešimo, predvsem s pomočjo Zveze organizacij za tehnično kulturo, Občinske raziskovalne skupnosti in tudi z lastnim delom, je stalni problem pridobivanje članstva. Za nami je vrsta razpisov, tečajev in krožkov, s katerimi pritegnemo vrsto posameznikov, ostanejo pa le redki.

Žal večina sosednjih dolenskih jamarskih klubov v zadnjem obdobju životari na robu obstoja, tako da se v regiji slabo povezujemo kljub tradicionalnim Dolenjskim jamarskim taborom. Dolenjsko jamarstvo še naprej ohranja status drugorazrednega jamarskega območja, za katerega ni značilna le skromnejša raziskovalna dejavnost, ampak tudi drugačnost krasa. Označujejo ga kratke jame in plitva brezna, kar je za raziskovalce gotovo manj vzpodbudno kot pa kilometrski podzemski sistemi notranjskega in matičnega krasa ter globine alpskih brezen.

Takšen je pač svet tukaj. Namesto vrtoglavih globin in neobvladljivih labirintov nas pričakuje nekoliko bolj skromen, a nič manj lep in zanimiv dolenski kraški svet z množico neraziskanih pojavov in skrivnosti. V naših načrtih so tako na prvem mestu še vedno nedostopni tokovi podzemске Temenice, Radešče, Obrha, Šice, Sušice, ki nas vznemirjajo že dalj časa, prav tako pa ne smemo pozabiti na množico novih brezen in jam, na slabo poznano podzemsko favno, na bogastvo ljudskega izročila in še na kaj. Skratka, dela in izzivov ne manjka, prav to pa nas najbolj povezuje in kaže pot v prihodnost.